

Persconferentie 18 januari 2010
Uitgangspunten **sp.a** kaderdecreet
voorschoolse kinderopvang

1. Situering

In het kiesprogramma stelde **sp.a** twee zaken voorop: de realisatie van **het recht op kinderopvang en inkomensgerelateerde opvang**. Elk kind waarvoor gezinnen een beroep willen doen op kinderopvang moet kunnen opgevangen worden op een kwaliteitsvolle manier. Dit moet juridisch verankerd en afdwingbaar worden. Binnen het regeerakkoord hebben we een groeipad afgesproken om het recht op kinderopvang te realiseren.

Inkomensgerelateerde kinderopvang (IKG) moet voor **sp.a** de norm worden. In het regeerakkoord werd gesteld dat zelfstandige initiatiefnemers zullen aangemoedigd worden om toe te treden tot het systeem van IKG.

Afspraken formatie

2010	2011	2012	2013	2014
10	20	50	80	90

Reeds beschikbaar budget IKG

2010	2011	2012	2013	2014
34	34	34	34	34

Van de in 2009 voorziene 42,5 miljoen resteert er nog recurrent 34 miljoen euro. Daarmee kan men in totaal circa 10.000 à 11.000 bestaande zelfstandige kindplaatsen inkomensgerelateerd maken.

2. Uitgangspunten kaderdecreet

a. IKG en opvangrecht

Voor **sp.a** worden de belangrijkste doelstellingen van het decreet de realisatie van **het recht op kinderopvang** voor alle kinderen tot 3 jaar en **inkomensgerelateerde opvang**. We willen deze doelstelling principieel bereiken binnen de huidige legislatuur.

Vanaf de leeftijd van ongeveer 3 jaar worden kinderen geacht naar school te gaan. Dat betekent niet dat de discussie over de buitenschoolse opvang moet verdaagd worden. Verbeteringen zijn ook daar dringend. De buitenschoolse kinderopvang verdient dan ook een decretale verankering.

Elke nieuwe bijkomende plaats moet **inkomensgerelateerd** zijn en de omschakeling van bestaande niet inkomensgerelateerde plaatsen in de zelfstandige kinderopvang moeten we verder stimuleren en op termijn verplichten. Inkomensgerelateerde opvang aanbieden wordt met andere woorden een voorwaarde voor het bekomen van een vergunning. De realisatie van inkomensgerelateerde kinderopvang is immers een cruciale succesfactor om een gelijk recht op kinderopvang voor iedereen te realiseren. Het decreet

moet daarom een duidelijke deadline vooropstellen tegen wanneer alle in Vlaanderen vergunde plaatsen IKG zullen zijn. Ook een concreet stappenplan en het opnemen van overgangsmaatregelen zijn essentieel.

b. Organisatie van het kinderopvanglandschap

Het kaderdecreet moet een maximale bereikbare en laagdrempelige kinderopvang vooropstellen. We willen het landschap inrichten in functie van de noden van ouders die op zoek zijn naar kinderopvang. De nabijheid van kinderopvang is daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Daarom gaat het decreet bij de **organisatie** van het kinderopvanglandschap uit van **het principe van het lokale niveau**. De gemeente wordt het niveau waarop de regie over het kinderopvanglandschap en het aanbod wordt gevoerd. Dit niveau is het meest geschikt om alle betrokkenen samen te brengen en in te spelen op de specifieke noden.

We stellen voor om op het lokale niveau een **Lokaal Bureau voor kinderopvang** op te richten met minimaal volgende opdrachten:

- realiseren van een uniek kinderopvangloket en meldpunt voor ouders¹
- (verplicht) samenbrengen van alle (vergunde) aanbieders van kinderopvang werkzaam binnen de gemeente
- planning van het aanbod en afstemming op de vraag
- stappenproject naar kwaliteitsvorming en bewaking van de kwaliteit waarbij een eerstelijnsrol inzake klachtenbehandeling wordt opgenomen, gekoppeld aan een intermediaire functie t.a.v. Inspectie en Kind en Gezin.

Het Lokaal Bureau voor kinderopvang wordt een reorganisatie van de bestaande LOK's (Lokaal overleg kinderopvang) met de bedoeling er alle initiatieven in onder te brengen. Het Lokaal Bureau voor kinderopvang is niet een louter overlegorgaan maar krijgt ook echte operationele bevoegdheden. Het wordt financieel ondersteund door Kind en Gezin.

Het lokale niveau is het principiële geografische niveau van organisatie. Het initiatief ligt dus in principe bij de lokale overheden. Dat is ook logisch uitvoerbaar binnen de opdrachten van de lokale sociale beleidsplannen. Samenwerking tussen de diverse lokale niveaus is vanzelfsprekend mogelijk. We willen bovendien de lokale dynamiek stimuleren. Dat deze samenwerking wordt geënt binnen het kader van de zorgregio's, is een evidente keuze. Een minimax benadering uitgaande van de zorgregio's en de lokale of regionale dynamiek, heeft de grootste kans op operationele efficiëntie.

Om het karakter van de nabijheid van opvang niet te verliezen en maximaal te verzoenen met een werkbare schaalgrootte wordt samenwerking tussen lokale niveaus mogelijk gemaakt tot op het niveau van een 'kleine stad' zoals voorzien in het **zorgregiodecreet**.

---

¹Het oprichten en opvolgen van een gemeentelijk meldpunt kinderopvang. Dit is een waardevol instrument voor (aanstaande) ouders, werkzoekenden, interimkantoren, occasionele opvang en kinderopvang in het algemeen. Via het meldpunt kan men snel een antwoord vinden op de opvangvraag. Men moet zijn opvangvraag maar op één plaats stellen om zo maximaal geholpen te worden. Alle verkregen informatie is objectief en overkoepelt alle opvangvoorzieningen. Voor de praktische uitwerking van dergelijk loket gaan we uit van de 'good practice' zoals we die kennen bij de stad Gent, nm "Tinkelbel".

Binnen één gemeente (of groep van gemeenten) kan slechts één Lokaal Bureau voor kinderopvang actief zijn.

Om lokale dynamiek niet af te remmen wordt de regiefunctie niet automatisch toegewezen aan het lokale bestuur (gemeente- of OCMW), maar kan in overleg met de kinderopvangaanbieders binnen de gemeente (of samenwerking van gemeenten) een op te richten structuur of een bestaande organisatie (of een groep van organisaties) aangeduid worden om het Lokaal Bureau voor kinderopvang gestalte te geven. Belangrijk daarbij is dat het de bedoeling moet zijn om bij gebrek aan een organisatorische eenheid tegen een bepaalde datum, de lokale overheid sowieso de regiefunctie (al dan niet tijdelijk) opneemt.

c. Planning van het aanbod

Om te komen tot een recht op kinderopvang is er, zoals vooropgesteld in het regeerakkoord, een meerjarenplanning nodig en een koppeling van het aanbod aan de nataliteit.

Een transparant planningsinstrument is daarbij noodzakelijk. De planning wordt gebaseerd op toewijzingscriteria die maximale toegankelijkheid en beschikbaarheid van het aanbod garanderen. Vandaag stellen we in onderzoek nog steeds te vaak vast dat die gemeenten met een hoog gemiddeld inkomen ook over het meeste gesubsidieerde plaatsen beschikken. Dit werkt het Mattheuseffect alleen maar in de hand.

We stellen volgende uitgangspunten voorop:

- voorafname voor de grote steden (Antwerpen, Brussel en Gent)
- planning gebaseerd op armoede-indicatoren (zoals percentage kinderen onder armoedegrens, éénooudergezinnen, ...)
- een centraal meldpunt

d. Uniforme vergunningenvoorwaarden

Alle vergunningsvoorwaarden moeten gelijk zijn en op gelijke wijze kunnen gecontroleerd worden. Ze moeten decretaal verankerd worden. **sp.a** heeft als uiteindelijke doel **één kwaliteitssysteem** voor de Vlaamse kinderopvang.

Gemelde opvang is niet langer meer mogelijk. **sp.a** wil enkel een **vergunningsplicht** voor al wie formele voorschoolse kinderopvang organiseert.

De kwaliteit van de opvangvoorziening wordt gedeeltelijk bepaald door de **begeleider-kind ratio**. Het Lokaal Bureau voor kinderopvang speelt een belangrijke rol door de bezettingsgraad te optimaliseren en maximaliseren. De vergunning vermeldt de maximale gelijktijdige toegelaten capaciteit. Deze capaciteit wordt niet overschreden.

sp.a wil binnen het kader van de kinderopvang ook aandacht schenken aan de contractuele verhouding tussen de ouders en de opvangcentra en de door de centra gehanteerde voorwaarden of huishoudelijke reglementen. **sp.a** wenst dat de overheid een **type-overeenkomst** uitwerkt met een evenwicht tussen de rechten en plichten van

beide partijen. Dit koppelen we aan een onafhankelijke bemiddelingsdienst waar ouders terecht kunnen met klachten.

Daarnaast is het belangrijk dat ook ouders een vertegenwoordiging hebben in het Lokaal Bureau voor kinderopvang.

sp.a pleit ervoor om de **sociale doelstelling** niet uit het oog te verliezen. Het Lokaal Bureau voor kinderopvang kijkt de naleving van **voorrangsregels** in alle opvangvormen na.

Uniforme vergunningvoorwaarden worden ook een belangrijke doelstelling in het decreet. Dit is tevens een kritische succesfactor om een kwalitatieve kinderopvang voor iedereen te realiseren. Echter, zowel de budgettaire beperkingen alsook het feit dat het veranderingstraject in deze sterk gedifferentieerde en versnipperde sector tijd in beslag zal nemen, betekent dat ook de uniforme vergunningvoorwaarden geleidelijk zullen moeten gerealiseerd worden. Het is cruciaal, mede vanuit het oogpunt van enige rechtszekerheid ten behoeve van de sector dat het decreet duidelijk afgelijnde overgangstermijnen voorziet voor deze voorzieningen die niet onmiddellijk aan alle aspecten van de vergunningvoorwaarden kunnen voldoen.

e. Uniforme Inspectie

De verschillende opvangsoorten worden op verschillende manieren gecontroleerd en dit vooral omdat de regelgeving zo verschillend is. Zo is bv. het kwaliteitsdecreet niet van toepassing op de zelfstandige sector.

sp.a ijvert binnen het kaderdecreet voor een **uniforme regelgeving**, waardoor de overheid verschillende voorzieningen op dezelfde manier kan controleren.

sp.a wil een beter georganiseerde inspectie met een betere procedure en afstemming op de verschillende niveaus voor een gegarandeerde kwaliteitsbewaking. Ook de sociale en pedagogische functie van kinderopvang dient gecontroleerd te worden.

Evenzeer in dit verband is **sp.a** voor de afschaffing van 'gemelde' opvang. Bij sluiting of intrekking van attest kan het initiatief als gemeld opvanginitiatief openblijven, maar vervalt de fiscale aftrekbaarheid voor de ouders. Het opvangtekort maakt dat ouders vaak genoodzaakt zijn om bij hetzelfde (tijdelijk) attestloze opvanginitiatief verder te gaan en dus de uiteindelijke dupe zijn. Het is onhaalbaar dat gemeenten hiervoor een permanente crisisopvang inrichten. Het **centraal meldpunt kinderopvang** is hiervoor een mogelijke oplossing.

Uit onderzoek blijkt dat zwartwerk in de sector van zelfstandige opvanginitiatieven en mini crèches (inmiddels 30% van het landschap en procentueel ook de sterkste stijger) een enorm probleem is. Omwille hiervan, maar ook omwille van onze vraag naar kwaliteitsvolle opvang zijn wij voorstander zijn van een **geïntegreerde inspectie** (naar analogie met het onderwijs) en voorstander van een **beter statuut** en zelfde CAO als vermijdingsbeleid.

In Vlaanderen zijn er voor 80% van de voorschoolse opvangplaatsen geen kwalificatievereisten. Bovendien zijn de opvangsoorten zonder vereisten de laatste jaren het sterkst toegenomen en zijn deze opvangvormen weinig duurzaam.

Wij willen een duidelijk competentiebeleid en een competentieverhoging. Bovenal moeten de **verworven ervaringen** kunnen geëvalueerd worden, **zichtbaar** gemaakt en **erkend**.

De overheid kan dit koppelen aan volwassenonderwijs, maar ook aan toegankelijke, transparante en aangepaste Syntra- en VDAB opleidingen.